TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20646
Tarih : 20-10-2026

10/4811

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hakkâri'deki Üzümlü, Esendere ve Derecik sınır kapılarında yaşanan çevre, altyapı ve ticaret sorunlarının araştırılması gerekmektedir. Üzümlü Sınır Kapısı'nda basına yansıyan çevre kirliliği, açık kanallar ve halk sağlığına ilişkin sorunların yanı sıra Esendere ve Derecik sınır kapılarında ticareti zorlaştıran engellerin ve altyapı eksikliklerinin de incelenmesi önem taşımaktadır. Meclis araştırmasıyla, sınır kapılarındaki sorunların tespit edilmesi, gerekli altyapı yatırımlarının belirlenmesi, sınır ticaretinin geliştirilmesi, yerel esnaf ve üreticilerin desteklenmesi ve Hakkâri'de yeni istihdam olanaklarının oluşturulması için yapılması gereken çalışmaların ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, Hakkâri'nin ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartın
Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Hakkâri ilimiz, İran ve Irak ile olan sınır komşuluğu sayesinde bölgesel ticaret, lojistik, turizm ve ekonomik iş birliği bakımından önemli bir potansiyele sahiptir. Ancak bu potansiyelin kent halkının refahına, istihdama ve üretime dönüşebilmesi için sınır kapılarının yalnızca geçiş ve gümrük denetimi yapılan noktalar olarak değil; ekonomik, toplumsal ve kültürel etkileşimi güçlendiren, gerekli kamu hizmetleriyle donatılmış alanlar olarak ele alınması gerekmektedir.

Bu sorumluluğun yerine getirilmediğini gösteren güncel örneklerden biri, Çukurca ilçesindeki Üzümlü Sınır Kapısı'nda yaşanan sorunlardır. 10 Ekim 2026 tarihli yerel basın haberlerinde, sınır kapısının her iki tarafında çöp birikintileri, çöp konteynerlerinin yetersizliği ve açıkta akan kanallar bulunduğu; geçiş yapan üç turistin eşek arıları tarafından sokulduğu bildirilmiştir. Bu iddialar, yetkili kurumlar tarafından yapılacak incelemelerle açıklığa kavuşturulması gereken çevre, hijyen ve halk sağlığı sorunlarına işaret etmektedir. Sınır geçişlerinde temel temizlik ve güvenlik koşullarının sağlanması, kamu hizmetlerinin asgari gereği ve insan onuruna yakışır yaşamın bir parçasıdır.

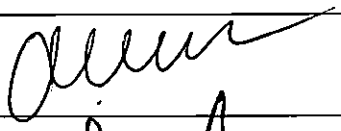
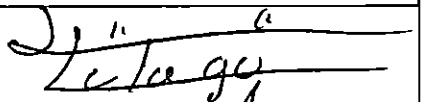
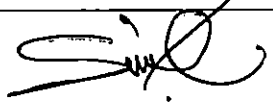
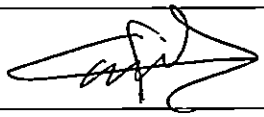
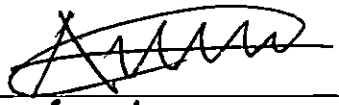
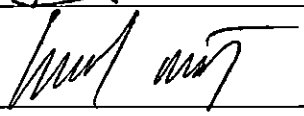
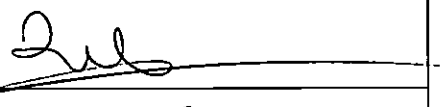
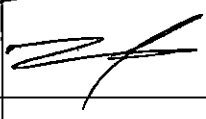
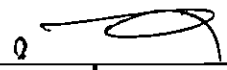
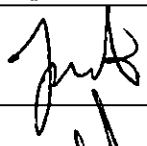
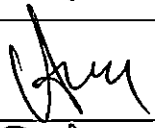
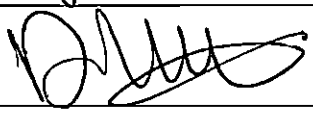
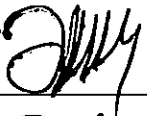
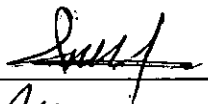
Sorunlar Üzümlü ile sınırlı değildir. Yüksekova'daki Esendere Sınır Kapısı'nda ticaretin önündeki kota ve bürokratik engellere ilişkin şikâyetler, sınır ticaretinin öngörülebilir ve adil kurallarla yürütülmesi ihtiyacını ortaya koymaktadır. Derecik Sınır Kapısı'nda ise ticari araç geçişleri, ithalat-ihracat işlemleri ve fiziki altyapının mevcut durumu açıklığa kavuşturulmalı; kapasitenin artırılması için somut bir takvim ortaya konulmalıdır.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2025 yılı il düzeyindeki işgücü istatistiklerine göre Hakkâri, yüzde 13,8 ile iller arasında en yüksek işsizlik oranına, yüzde 32,9 ile en düşük istihdam oranına sahiptir. Bu veriler, kentte üretim ve istihdam olanaklarını genişletecek kamusal yatırımların önemini ortaya koymaktadır.

Sınır ticaretinin canlandırılması; küçük esnafın, yerel üreticilerin ve emekçilerin geçim olanaklarının güçlendirilmesi, gençler için istihdam yaratılması ve bölgesel eşitsizliklerin azaltılması bakımından önem taşımaktadır. Bunun için çevre ve halk sağlığını koruyan altyapı yatırımlarının, şeffaf gümrük uygulamalarının, ulaşım bağlantılarının ve kurumlar arası eşgüdümün birlikte planlanması gerekmektedir. Demokratik, ekolojik ve yerinden kalkınmayı esas alan bir yaklaşım, sınır bölgelerini yalnızca güvenlik ve denetim alanları olarak değil, toplumsal ilişkilerin ve barışçıl ekonomik etkileşimin gelişebileceği ortak yaşam alanları olarak görmeyi gerektirir.

Bu çerçevede, Hakkâri'deki üç sınır kapısının mevcut durumunun kapsamlı biçimde değerlendirilmesi, çevresel ve yapısal eksikliklerin giderilmesi, sınır ticaretinin canlandırılması ve kentin ekonomik potansiyelinin açığa çıkarılması için gerekli altyapı yatırımlarının somut hedefler ve takvim doğrultusunda hayata geçirilmesi amacıyla ilgili bakanlıkların gerekli idari ve kurumsal girişimlerde bulunması gerekmektedir.

Bu doğrultuda, Hakkâri'nin ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3			
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLİ	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	